

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . 8 K
Félévre . . . . . 4 .
Negyedévre . . . . 2 .
Egyes szám ára 16 fillér
Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok nem adatnak vissza

Felelős szerkesztő:

Dr. LAUFER ÁRPÁD.

DÉVA ÉS VIDÉKE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Kossuth L.-utca 12., hová a
lapszellemi részét illető min-
den közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Déva, Kossuth Lajos-u. 12.,
hová az előfizetések és hir-
detések küldendők.

Szerkesztő:

KARDOS ÁRPÁD.

A magyar nemzeti államért.

Mara László főispán megnyitó beszéde Hunyadvármegye törvényhatóságának folyó évi őszi közgyűlésén.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Örömmel üdvözlöm a megjelenteket s az ülést megnyitom. Nem mulaszthatom el, hogy a nagy napok hatása alatt egy pár mondanivalóhoz a Bizottság türelmét pár percre igénybe ne vegyem.

Már két éve mult el azoknak az óriási küzdelmeknek, melyeket ellenségeink reánk kényszerítettek. Ezen nehéz küzdelmek alatt időről időre látjuk, hogy teljes odaadással, hősiességgel küzdő hadseregünk és szövetségeseink oly erőt, oly kitartást tanúsítottak, mely bár súlyos áldozattal, de szeretett hazánknak és a szövetséges országoknak integritását teljesen biztosították.

Ennek a két évnek küzdelmei között azt láttuk és részben a multban is megnyugvással tapasztaltuk, hogy egyfelől vármegyénk fekvése, másrészt hadseregünk vitézsége folytán vármegyénk mindig távol volt az ádáz küzdelmek színterétől. Már azt hittük, hogy a jövőre is mentesítve lesz vármegyénk a háboru közvetlen borzalmaitól, de nem így akarta a végzet.

Akadtt egy gaz szomszéd, aki talán elvakulva képzelte nagyságától, vagy felbuztatva az ántánt hatalmai által és attól, hogy ádáz ellenségeink a nyáron muló eredményeket tudtak elérni, önző céljainak elérhetése érdekében a régi jó szomszédot minden szomszédi és szövetségi viszony félretételével megtámadta.

Sok oldalról hallottuk ellenségeink köréből, de ezt a szót nem akarom többé használni s most sem szívesen használom, hogy új ellenségünk egy hullát támadott meg. Magyarország azonban nem egy tehetetlen test, hanem élő őserő, melyet ellenségeink fegyverrel letörni soha nem fognak.

Hogy mily galád módon és miért tette ezt az a Románia, amely épen Ausztria-Magyarországnak teljes jóakaró támogatásával lett önálló független királysággá a volt oláhországi kis fejedelemségből, nem rekriminálom. Hordozza cselekménye eredményét. De nem mulaszthatom el, hogy felháborodásomnak erről a helyről kifejezést ne adjak, amiért egy magát szövetségesnek nevező állam a legalacsonyabb, ocsmány módon támadta meg jó akaróját és támogatóját. Ez a szomszéd azt hitte, hogy szomszédja nincs otthon s éjlel, a sötétben, a köd leple alatt orvul akart az ország szívébe betörni. A szomszéd Magyarország nem volt felkészülve, nem gondolt arra, hogy szövetségese ily

galádul fogja megtámadni, de csakhamar visszaérkezett az ország élő fegyveres ereje, mely a multban is megmutatta, hogy vitézségével és hősiességével az egész világ elismerését képes kivívni. Ez megnyugvással szolgál ugyan a jelenre és jövőre, de végtelenül fájdalmas a tapasztalat, amelyet átélni kényszerültünk.

És most engedjék meg, hogy éppen Hunyadvármegyének speciális helyzetéből kifolyólag néhány tényt nyilvánítsak ki erről a helyről.

Ennek a két évnek küzdelmei alatt örömmel tapasztalhattuk és tapasztaltuk is, hogy Hunyadvármegyének románajku lakosai teljes részüket kivették a küzdelemből s a haza iránti szeretettel iparkodtak kötelességeiknek eleget tenni. Amidőn ezt így általánosságban teljes örömmel és megnyugvással megállapítom, nem hallgathatom el, hogy — elenyésző csekély számban ugyan, de némelyek törekedtek a kötelességteljesítés alól kibujni. Az elszigetelten álló kivétel leszögezésével — elismeréssel konstátálom ezt. Ugyanezt tapasztaltuk a legutóbbi román invázió alkalmával. Nem jutott tudomásomra egyetlen eset, hogy vármegyénk lakosai közül valaki a galád ellenség oldalára szegődött volna, sőt ellenkezőleg azt tapasztaltuk, hogy a köznép a legnagyobb odaadással, engedelmisséggel, a vezető intelligencia nyugodt, higgadt magatartással tett eleget úgy egyéni, mint állampolgári kötelességeinek. Amidőn ezeket tényekként megállapítom, meg kell emlékezni arról, hogy amikor ez az alávaló, gaz Oláhország Magyarországot megtámadta, nagyhangú proklamációkkal igyekezett eljárását igazolni, nemcsak önmaga előtt, hanem az antant és a világ előtt is s proklamációjában váltig azt hangoztatta, hogy meg kellett indítania ezen háborút a magyarországi román lakosság fölzsabadítása érdekében. Hát kérdelem, hogy mi alól akarta fölzsabadítani a nálunk teljes szabadságot és minden polgárjogot élvező románajku magyar állampolgárokat? Szabadította volna fel a minden vonatkozásban, különösen kulturális és gazdasági vonatkozásban teljesen elnyomott romániai polgárokat.

Tiltakoznom kell az ellen, hogy itt felszabadítóként szerepeljen és hiszem, hogy az itteni rómánság is ehhez a tiltakozáshoz csatlakozni és ragaszkodni fog.

Be kell vallanom azt is, hogy Romániának ezen piszok, gaz jelszavához némi tápot adott az, hogy Magyarországon is akadt, aki megfélekedett a haza iránti

kötelességéről, akadtak, akik a háboru előtt igyekeztek minket befeketíteni úgy a külföldön, mint itthon, sőt akadtak olyanok is, akik Romániába távoztak, hogy ottan hazug nyilatkozatokkal iparkodjanak maguk iránt részvétet felkelteni. Meglehet, ez is tápot szolgáltatott Romániának, aki magát mentetgetve, kezét mosva, a hazug panaszokra támaszkodva, felmentésükre indult. Ez azonban nem lehet ok arra, hogy egy szomszéd a vele szövetséges viszonyban élő országot mégtámadja.

Amidőn el nem hallgathatom az elmondottakat, eddigi hősiességünkől, vitézségünkől levonom azt a következtetést, hogy Ausztria-Magyarországot és szövetségeseit fegyveresen legyőzni nem lehet s az áldásos béke eredménye be kell, hogy következék a fegyveres győzelem hatása alatt. Ha ez megtörtént, kötelességünk nekünk azon óriási veszteséget és pusztulást, amit személyek és javak a háboru hosszú tartama alatt szenvedtek, mielőbb helyreállítani. Gondoskodnunk kell arról, hogy az ország teljesen konszolidált viszonyok között fejlődhessek s ezt nem képzelhetem másként, mint a magyar nemzeti állam teljes kiépítése által, mivel erre szüksége van mindenkinek, bármily anyanyelvű polgára legyen is ezen országnak. Ez nemcsak kérés, hanem egyenes felhívás a vármegye összes lakosaihoz. Csatlakozzék mindenki teljes odaadással, kiki legjobb tudása, teljes erejével, hogy ilykép a magyar nemzeti államot mielőbb felépíthessük.

Meg vagyok győződve arról, hogy Magyarország, mely a multban is mindig a teljes szabadság szeretetével igyekezett ezen szabadelvű nemzet minden egyes polgárát támogatni, mondom — a magyar állam soha nem fogja senkinek akár nyelvét, akár vallását megtámadni. De amidőn ezt biztosítja, joggal várja el minden egyes polgárától, hogy a magyar nemzeti állam kiépítését tőle telhetőleg előmozdítsa.

Ezek elmondása után újabb kéréssel fordulok a törvényhatósági bizottság minden egyes tagjához. Mindenki saját legjobb tudása és tehetsége szerint szolgálja a közt, mert csak így érhetjük el a kitűzött nagy célt.

Tisztelt Törvényhatósági Bizottság! Tartozom még egy kéréssel, egy fölhívással. Már említettem, hogy teljes hitem és meggyőződésem szerint Istennek hála, minket fegyverrel legyőzni nem lehet, de

csendőrség előállította. Megindult ellene az eljárás lopás vétsége miatt. Ez is a háborus mi-zériáknak tudható be, mert normális körülmé-nyek között egy kacsá értéke 10 K-nál több nem lévén, csak tulajdon elleni kihágás lett volna belőle, minthogy azonban a kacsá érté-két most 15 koronában állapították meg, az eljárást lopás vétsége miatt kellett megindita-ni. A bíróság a vádlottat, hódolva a kifejlő-dött helyes bírói gyakorlatnak, mely abból in-dul ki, hogy a háborus viszonyok következté-ben az erkölcsök eldurvulásával a tulajdonjog tisztelete mindinkább meglazul, ha az előfor-duló esetek nem részesülnek példás megtor-lásban, 3 heti fogházra ítélte el, holott máskor ilyen csekély értékű dolog eltulajdonítása miatt csak 1—2 napot szokott kiszabni. Legérdeke-sebb a dologban az, hogy a vádlott megnyu-godott benne, míg ezzel szemben dr. Neu-wirth ügyész *enyhítésért* felebbezett.

NESTLÉ FÉLE
régebevált GYERMEKISZT
a legjobb és legolcsóbb
 DOBOZA K 1.30 MINDEN GYÓGSZERTÁRBAN ÉS DROGERIÁBAN
 Próbadozot ingyen küld: HENRI NESTLÉ, Wien, I. Biberstr. 13 B.

— **Tolvaj cseléd.** A pánikszertüvé vált me-nekülés alkalmával Liebermann Lajos szászvá-rosi kereskedő neje lakását és visszahagyott ingóságait régi cselédjére Ádám Szaftára bizta. 200 korona jutalmat ígért távozásakor a cse-lédnek a hűséges felügyelet fejében. De alig utazott el Szászvárosról, a bokaji illetőségű cseléd behívta rokonságát Szászvárosra s a hátrahagyott lakásban nagy lakomát csapott, majd pedig minden elemelhető tárgyat elvitt a lakásból. Abban a naiv hitben élt, hogy nemsokára jönnek a „felszabadítók” és soha senki nem fogja felelősségre vonni bűnös cse-lekedetét. A „felszabadítók”-nak nem sike-rült Szászvárosig jönniök, de visszajött a meg-lopott tulajdonosnő, akinek feljelentésére a cse-léd ellen megindult a bünvádi eljárás, mely-nek végeredményeként október hó 31-én a dévai kir. törvényszék a „hű” cselédet 1 évi börtönbüntetéssel sújtotta. Az ítélet jogerős.

— **Aprópénz papirokból.** A budapesti Had-segélyező Hivatal, hogy a nagy aprópénz hiá-nyon segítsen, papirokból készült szükségpén-zeket bocsát forgalomba, melyeket kívánatra bevált. A szükségpénz formája körülbelül ak-kora, mint az okmánybélyeg, zöld színnel van nyomva, felül egy körben pedig bronz szín-ben nyomtatva fel van tüntetve az értéke. A szükségpénzek 2, 4, 8, 10 és 12 fillérek. A szükségpénzek jövedelme a katonák özvegyei és árvái javára létesült alap jövedelmét fogja szaporítani.

Szerkesztői üzenet.

Poéta munkatársainknak. Szives türelmüket kérjük. Amint terünk engedi, a beérkezés sor-rendjében hozzuk b. küldeményeiket.

Laptulajdonos és kiadó: LAUFER VILMOS.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal: 35.

Eladó hordók!

Vegyes ürtartalmu hordók eladók.
 Cim a kiadóhivatalban. :—:

Iskolás fiukat

teljes ellátással elfogadok
Mózes Mihály, Déva
 Barcsay-utca 3. szám alatt.

Vágott tűzifa eladás!

Van szerencsém a n. é. vevőközön-ség szives tudomására hozni, hogy sike-rült nagyobb mennyiségű

száraz tűzifát

szerezni, melyet felaprítva fogok forga-lomba hozni. **Ara métermázsánként 8 korona.** Házhoz szállítva métermázsán-ként 60 fillérrel drágább. Ugyanott kő-szén is kapható. Megrendelhető:

Schwarz Nathán,

közvetítési irodájában, Déva (Hungaria-vendéglő
 139 4— és

Breier Adolf

kereskedő udvarában Déván, a Hunyadi-uton

TŰZIFA!

Bereksző határában fekvő erdőben, 500 mé-ternyire a megyei úttól:

hántolt tölgydorongfa, ürméterenként 120 cm magas, 17 korona;

hántatlan tölgy és cserdorongfa, ür-méterenként 120 cm. magas, 15 korona, továbbá ágcsomó, 2 méter széles, 120 cm. magasságu halmokban 6 kor. kapható.

Ezen árak az erdőben való átvétellel értendők.

Szállítási utalványok megválthatók:

GÁL ÁRMIN,

Hunyadi-út 10.

Hordókat

petroleumos, olajos, kátrányos, sziruposat, szeszeset a legmagasabb áron

minden mennyiségben készfizetés mellett veszünk ugy helyben, mint bármely vidéki vasut- vagy hajóállomáshoz szállítva.

Hordóügynökök kerestetnek!

Weisz Lipót és Társa

olaj, gépszir, kocsikenőcs nagykereskedők.

Budapest, IX., Hentes utca 17.

Interurbán telefon: József 14—50. 133 7—10

Árverési hirdetmény.

A brád-ribiczei ref. egyházközség tulaj-donát képező heti és országos **vásárvám jogát** folyó évi **november hó 15-én** d. e. 10 órakor Brád község irodájában s előljárósága jelenlétében nyilvános ár-verésen a legtöbbet ígérőnek három egy-másután következő évre, azaz 1917. év január hó 1-től 1919. év december hó 31-ig terjedő időre hasznóbérbe adja.

A kikiáltási ár a jelenlegi hasznóbér összege: 9200 K. Bánatpénz 10 százalék.

Az árverési feltételek a papi hivatalban betekintheők.

Az esetben, ha az árverés eredménnyel nem járna, vagy az ajánlati összeg a ki-kiáltási árat el nem érné, folyó évi no-venber hó 29-én a fentebb jelzett he-lyen és időben újabb árverés fog tartatni.

Brád, 1916. október 26.

Az előljáróság.

140 1—2

A rekvirált kenderspárgát teljesen pótolja az elsőrangu és az eddig forgalomban levő minőségekkel össze nem hasonlítható

„PATRIA“ papirspárga

Raktárról bármily mennyiségben azonnal szállítható. Ara 1¹/₂, 2, 2¹/₂, 3, 4 mm. vastagságban K 3-60. Legkevesebb fajtánként 5 kg.-os postacsomag költségek és érték utánvétellel.

▷◁
 Állandó nagy raktár!

▷◁

ZSÁKZSINEG vágva és kötegelve kg-ként K 4.

Minden megrendelést késedelem nélkül elintéztünk.

„PÁTRIA“ ▽ Papirspárga eladási irodája Magyarország részére

Budapest, VII. Rákóczi-ut 6. Telefon 83-63

Megyei képviselők Ügynökök Utazók kerestetnek. —:

Mindenféle ::

fényképezési cikkek

legjobb gyártmányu

fényképező gépek

kaphatók □

LAUFER VILMOS

könyv- és papirkereskedése, fényképezési cikkek gyári raktárában Déván. □

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Déván, az Aradi-uton levő, 39 év óta fennálló és dús természetes sótartalmu vizénél fogva kitűnő gyógyhatásának elismert

első dévai sósfürdőt

megnyitottuk, miáltal azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy újra kitűnő és orvosilag elismert gyógyhatásu fürdőkkel szolgálhatunk.

FÜRDŐÁRAK:

Egyszeri fürdés K 1-40

Reggel 7-től este 8 óráig nyitva.

Teljes tisztelettel

LAUFER TESTVÉREK

Mindennemü könyvnyomdai és könyvkötészeti munkát

::: elvállal :::

LAUFER VILMOS

könyvnyomdája és könyvkötészete

::: DÉVÁN. :::